

**Uchwała Nr
Rady Gminy Baranów
z dnia**

w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r., poz. 594 z późn. zm.) oraz art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz.182 z późn. zm.) - **Rada Gminy, uchwala co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Baranów na lata 2014 - 2020, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baranów oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

Załącznik do:
Uchwały Nr
Rady Gminy Baranów
z dnia

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BARANÓW
na lata 2014-2020**

(projekt)

Baranów, 2013 r.

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP.....	5
2.	CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	6
2.1.	Podstawowe informacje o gminie	6
	Położenie geograficzne	6
	Dane demograficzne.....	8
2.2	System pomocy społecznej w gminie	11
	Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	11
	Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie (dane liczbowe).....	14
2.3	Diagnoza problemów społecznych.....	15
	Ubóstwo	16
	Bezrobocie.....	16
	Niepełnosprawność	19
	Alkoholizm i problemy opiekuńczo- wychowawcze	22
	Przemoc w rodzinie.....	25
	Starość	27
2.4	Zasoby Gminy Baranów.....	29
	Wykaz instytucji/placówek działających w obszarze pomocy społecznej w Gminie Baranów	29
	Identyfikacja problemów społecznych – analiza SWOT	30
3.	KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	33
3.1.	Wizja	33
3.2.	Misja.....	34
3.3.	Cele strategiczne	34
	Cel 1. Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym bezrobociem.....	34
	Cel 2. Pomoc osobom niepełnosprawnym	36
	Cel 3. Stworzenie usług na rzecz ludzi starszych.....	37
	Cel 4. Utworzenie systemu wsparcia dla rodzin: dysfunkcyjnych, wielodzietnych, niepełnych	38
	Cel 5. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.....	40
	Cel 6. Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej	41

4. MONITORING I EWALUACJA	42
5. KORELACJA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI KRAJOWYMI ORAZ REGIONALNYMI.....	43
6. ZAKOŃCZENIE/UWAGI KOŃCOWE	44
7. SPIS TABEL	45
8. SPIS WYKRESÓW	46

1. WSTĘP

Dokonujące się w Polsce procesy transformacji systemowej spowodowały radykalną zmianę uwarunkowań i mechanizmów funkcjonowania oraz rozwoju gminy.

W efekcie władze gminy stają wobec nowych istotnych problemów wymagających skutecznego rozwiązywania.

Skuteczne i efektywne rozwiązanie problemów w celu coraz lepszego zaspakajania potrzeb mieszkańców zależy w dużym stopniu od sprawności zarządzania, czyli od umiejętności podejmowania - przy określonych uwarunkowaniach stworzonych przez otoczenie oraz ograniczeniach finansowych - optymalnych decyzji dotyczących rozwoju gminy dla osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

Wymaga to stosowania - przez władze samorządowe nowych metod sterowania rozwojem gminy.

Proces sterowania rozwojem gminy musi mieć obecnie charakter aktywny i być nastawiony na kreowanie jej przyszłości, w którym decyzje bieżące wynikają z ustaleń o charakterze długookresowym, czyli winien być oparty na podejściu strategicznym.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze pomocy społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego. Szczególnie istotna rola przypada w tym systemie samorządowi lokalnemu, a zwłaszcza gminom.

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest minimalizowanie negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczna i zawodowa osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Posiadanie strategii jest także wymogiem dostępu do projektów systemowych z zakresu pomocy społecznej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Kapitał Ludzki – Priorytet 7.

Niniejsza strategia zawiera dwa niezbędne warunki do efektywnej realizacji pomocy społecznej tj. diagnozę rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej Gminy Baranów oraz długofalowy plan działań, ukierunkowany na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami.

Strategia skierowana jest do mieszkańców gminy Baranów, którzy z różnych przyczyn znaleźli się w trudnej sytuacji i wymagają pomocy w celu odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania. Adresatem strategii są zarówno osoby samotne, jak i rodziny.

Atrakcyjne położenie w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Wieprz oraz na terenach o spokojnym, a jednocześnie urozmaiconym krajobrazie, obfitującym w lasy iglaste, liściaste oraz mieszane, stwarza możliwość aktywnego wypoczynku i agroturystyki.

Północna część gminy Baranów znajduje się w obszarze chronionego krajobrazu „Pradolina Wieprza”. Teren ten charakteryzuje się bogatą roślinnością oraz siedliskiem rzadkich gatunków ptaków m.in. perkozów, derkaczy, remizów, pustulek, łabędzi niemych, błotniaków, a także zwierząt: wydry, żółwia błotnego oraz bobrów. Przez teren gminy Baranów przebiega szlak rowerowy.

W okolicach Baranowa gleby są na ogół słabe. Przeważająca większość gleb to gleby o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym, o średniej i niskiej zawartości fosforu, potasu i magnezu. Ilościowo najwięcej gleb zakwalifikowanych jest do klasy IV, V i VI, a niewielkie ilości do klasy III.

W okolicach Baranowa występują od północy rozległe obszary podmokłe z glebami bagiennymi i torfowiska, zaś od zachodu i od południowego zachodu rozciągają się lasy mieszane zasobne w jagody, jeżyny, grzyby, orzechy. Ponadto w okolicach Baranowa występują liczne gliny ceramiczne.

Gmina liczy 85 km², składa się z 18 sołectw i 19 miejscowości, użytki rolne zajmują 5 761 ha (67,7% ogólnej powierzchni gminy).

Podstawową formą własności użytków rolnych jest gospodarka indywidualna, w gospodarstwach dominują zasiewy zbóż oraz uprawa ziemniaka, natomiast w produkcji zwierzęcej dominuje hodowla bydła mlecznego oraz trzody chlewnej.

Przez teren gminy Baranów nie przebiegają żadne linie kolejowe. Najbliższy dworzec kolejowy znajduje się w oddalonych o 21 km Puławach, z niego odjeżdżają pociągi w kierunku Warszawy, Lublina.

Gmina oddalona jest od Lublina – 60 km, zaś od Warszawy 120 km.

Najczęstszym środkiem lokomocji jest przedsiębiorstwo prywatne BUS z Michowa.

Teren gminy Baranów jest zводociągowany w 98%.

Sieć kanalizacyjna została wykonana jedynie w miejscowości Baranów.

Obecnie gminę Baranów zamieszkuje 4136 mieszkańców, z czego 60,93% stanowią osoby w wieku aktywności zawodowej. Gmina ma charakter rolniczy toteż większość mieszkańców pracuje we własnych gospodarstwach rolnych. Część znajduje zatrudnienie w kilkunastu miejscowych zakładach pracy. Są to firmy zajmujące się głównie: przetwórstwem owocowo-warzywnym, handlem, usługami budowlanymi. Znaczny odsetek mieszkańców znajduje zatrudnienie poza granicami gminy oraz w miejscowych zakładach państwowych, głównie z sekcji: administracja, edukacja, służba zdrowia.

Na terenie gminy Baranów występuje w większości zabudowa jednorodzinna oraz zabudowa wielorodzinna (1 budynek jednokondygnacyjny oraz dwa budynki parterowe).

Dane demograficzne

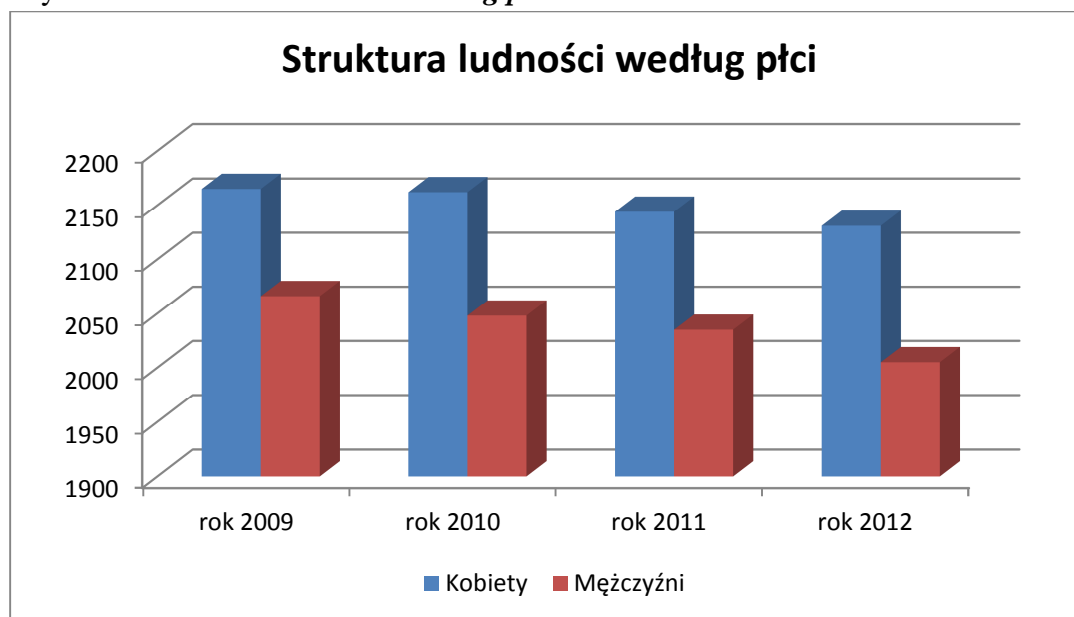
Na dzień 31 grudnia 2009r. gmina liczyła 4231 mieszkańców, natomiast na koniec 2012r. 4136

Tabela 1. *Ludność – struktura według płci*

	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
Kobiety	2165	2162	2144	2131
Mężczyźni	2066	2048	2035	2005
Ogółem	4231	4210	4179	4136

Dane pozyskane z Urzędu Gminy Baranów-Ewidencja ludności

Wykres 1. *Struktura ludności według płci*

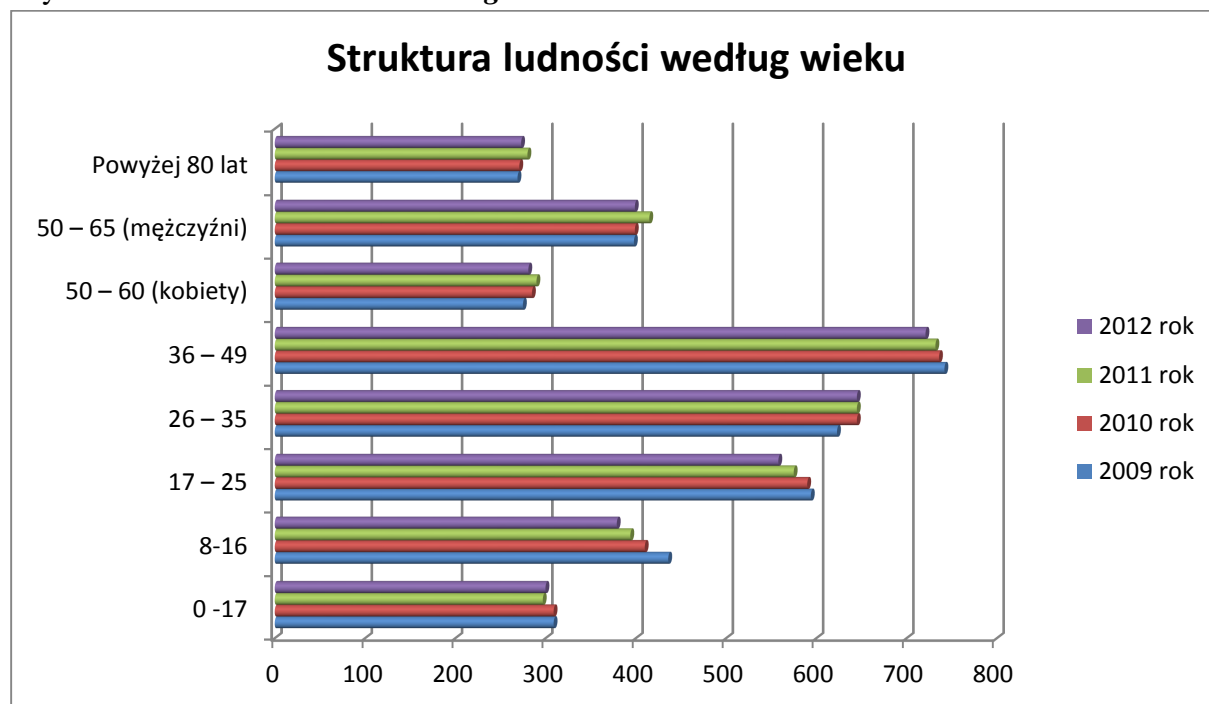
Dane pozyskane z Urzędu Gminy Baranów-Ewidencja ludności

Tabela 2. *Ludność – struktura według wieku*

Liczba mieszkańców w wieku:	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
0 - 17	309	309	297	300
8 - 16	436	410	394	379
17 – 25	594	590	575	558
26 – 35	623	645	645	645
36 – 49	742	736	732	721
50 – 60 (kobiety)	275	285	290	281
50 – 65 (mężczyźni)	398	399	415	399
Powyżej 80 lat	269	271	280	273

Dane pozyskane z Urzędu Gminy Baranów-Ewidencja Ludności

Wykres 2. *Struktura ludności według wieku*

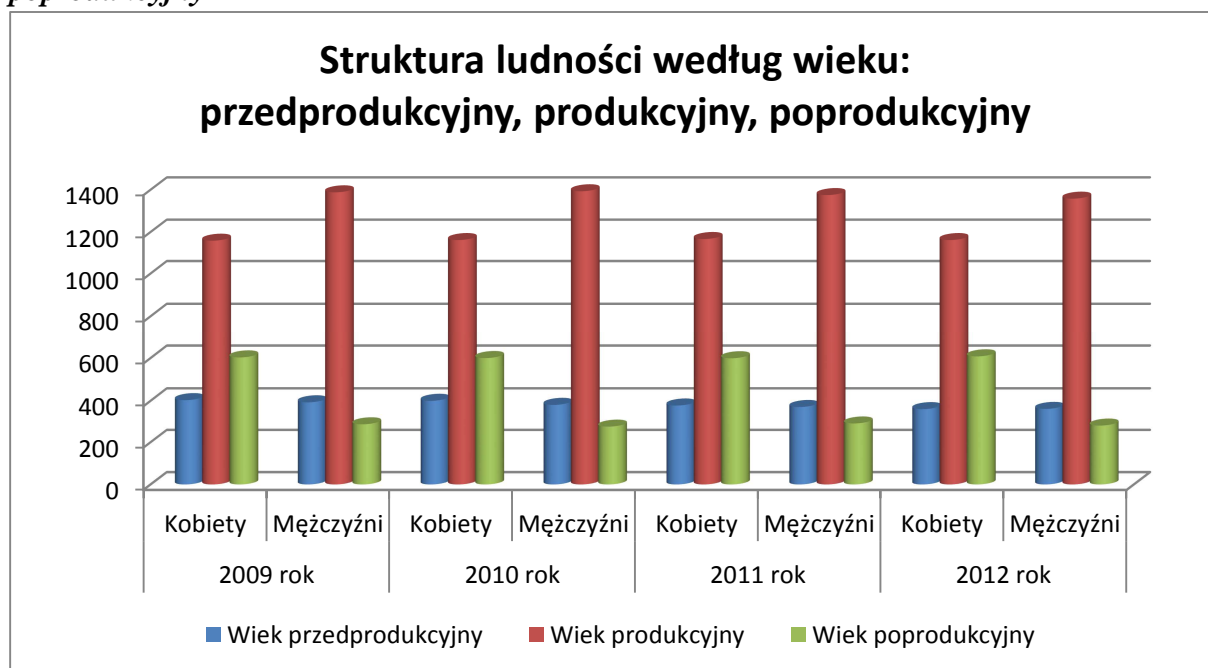
Dane pozyskane z Urzędu Gminy Baranów-Ewidencja Ludności

Tabela 3. *Ludność - struktura według wieku: przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny*

	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
Wiek przedprodukcyjny 0-17 lat	796 K403 M393	781 K400 M381	749 K378 M371	729 K361 M362
Wiek produkcyjny Kobiety 18-59 lat	1159	1162	1167	1162
Wiek produkcyjny Mężczyźni 18-64 lat	1388	1393	1375	1358
Wiek poprodukcyjny Kobiety 60 +	603	600	599	608
Wiek poprodukcyjny Mężczyźni 65 +	285	274	289	279

Dane pozyskane z Urzędu Gminy Baranów-Ewidencja Ludności

Wykres 3. *Ludność - struktura według wieku: przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny*

Dane pozyskane z Urzędu Gminy Baranów-Ewidencja Ludności

Tabela 4. *Ludność – przyrost naturalny, migracje*

	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
Liczba urodzeń	40	40	34	43
Liczba zgonów	48	62	56	71
Emigracje	67	62	66	63
Imigracje	54	42	75	60

Dane pozyskane z Urzędu Gminy Baranów-Ewidencja Ludności

Analizując powyższe dane można zauważyć, że ilość mieszkańców gminy w badanym okresie zmniejszyła się o 95 osób tj. z 4231 w roku 2009 zmniejszyła się do 4136 w 2012 r., natomiast stosunek osób w wieku przedprodukcyjnym do ludności ogółem nieznacznie zmalął o 1,18% i wynosi 17,63% ogółu mieszkańców. Stosunek osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym do ludności ogółem nie zmienia się, jest na takim samym poziomie tj. osoby w wieku produkcyjnym stanowią 60,93% ogółu mieszkańców, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 21,45% ogółu mieszkańców.

Stały ubytek liczby ludności w badanym okresie dokonał się głównie z powodu mniejszej liczby urodzeń (157 dzieci) oraz większej liczby zgonów (237 osób) i wymeldowań (258 osób). Mały przyrost naturalny wynika z pogarszającej się sytuacji materialnej młodych małżeństw oraz trudnej sytuacji, która panuje na rynku pracy.

Na przestrzeni lat zmienia się ilość osób w poszczególnych grupach wiekowych, znacznie zmalała ilość dzieci w wieku szkolnym (wiek przedprodukcyjny), zmalała ilość młodzieży w wieku 17 – 25 lat, a także liczba osób w wieku produkcyjnym w wieku 36 – 49 lat, co wiąże się z migracją edukacyjną i zarobkową, natomiast nieznaczną tendencją wzrostową mają osoby w wieku 26 – 35 lat.

Generalnie, w gminie maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, liczba osób w wieku poprodukcyjnym pozostaje na tym samym poziomie, w tej grupie dominują kobiety stanowią 69%.

Można powiedzieć, że społeczeństwo gminy starzeje się.

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie.

Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmienia. Ludzie starzy stanowią w społeczeństwie liczną grupę, dlatego też ich potrzeb nie można ignorować czy pomijać, nie można doprowadzić do tego, aby całkowicie wycofały się z życia społecznego, kulturalnego, towarzyskiego.

2.2 System pomocy społecznej w gminie

Celem polityki społecznej jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb materialnych jak i niematerialnych wszystkich grup społecznych, szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny, której funkcje i struktura współcześnie ulegają zmianie, jednak pozostaje ona podstawową komórką społeczną.

Za niezbędne należy uznać wsparcie rodzin i jednostek w przewycięzeniu trudnej sytuacji życiowej, aby mogły czynnie uczestniczyć w rozwoju zarówno gospodarczym jak i społecznym gminy.

System pomocy społecznej w Gminie Baranów tworzą: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Zdrowia, a także pośrednio Urząd Gminy, Gminne Centrum Kultury, Biblioteka Publiczna, Zespół Szkolno-Przedszkolny, Gimnazjum, świetlice.

Funkcjonujący system pomocy społecznej zapewnia kompleksową pomoc dla dzieci i młodzieży, dla rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, osób bezrobotnych, osób uzależnionych i ich rodzin, ofiar przemocy, osób niepełnosprawnych, osób długotrwale lub ciężko chorych oraz osób starszych. Jego założeniem jest współpraca i partnerstwo w tworzeniu i realizacji programów z obszaru polityki społecznej, rozwijaniu aktywnych form współpracy, a także w tworzeniu warunków i promowaniu aktywności społecznej różnych środowisk.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie swoich kompetencji pełni rolę jednostki koordynującej wiele działań realizowanych w ramach tego systemu.

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną administracji samorządowej.

Zatrudnienie w Ośrodku posiada 7 osób tj. kierownik, księgowa, trzech pracowników socjalnych, referent ds. świadczeń rodzinnych oraz asystent rodziny.

GOPS zajmuje w budynku Urzędu Gminy cztery pomieszczenia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie działa na podstawie:

1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn.zm.);
2. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.);
3. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 157 poz. 1240 z późn. zm.).

Ośrodek realizuje także:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
2. Ustawę z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2259 z późn. zm.);
3. Ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.);
4. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.);
5. Ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.);
6. Ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 z późn. zm.).

Ośrodek realizuje zadania:

1. własne gminy o charakterze obowiązkowym;
2. własne gminy o charakterze fakultatywnym;
3. zlecone z zakresu administracji rządowej;
4. wynikające z rządowych, powiatowych i gminnych programów pomocy społecznej;
5. wynikające z uchwał Rady Gminy Baranów.

Celem działania Ośrodka jest:

1. umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
2. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
3. podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
4. zapewnienie pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii, w tym przemocą w rodzinie.

Do Ośrodka mogą zgłaszać się po pomoc wszystkie osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej i

ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto Ośrodek udziela pomocy osobom opuszczającym zakłady karne, ofiarom zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowej, klęsk żywiołowych i ekologicznych, a także osobom i rodzinom z problemem alkoholowym, problemem narkomanii oraz przemocy domowej.

Formy pomocy oferowanej przez Ośrodek obejmują:

1. pomoc usługową (usługi opiekuńcze);
2. pomoc finansową (w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych);
3. pomoc rzeczową i w naturze (opał, żywność);
4. pomoc w zakresie dożywiania (posiłki);
5. pomoc instytucjonalną (kierowanie do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowej);
6. pracę socjalną udzielaną niezależnie od dochodu;
7. pomoc ofiarom przemocy w rodzinie;
8. przekazywanie informacji o innych podmiotach świadczących pomoc.

Dodatkowe zadania realizowane przez Ośrodek:

1. przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych;
2. przyznawanie i wypłata świadczeń alimentacyjnych;
3. postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych;

Programy gminne:

1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie opracowany na lata 2013 – 2018;
2. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Baranów na lata 2012 – 2015;
3. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Baranów;
4. Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

Projekty Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (EFS):

„Zacznij od nowa” – Projekt Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Priorytet VII, Działanie 7.1., Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji realizowany od 2008 roku przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie. Obecnie trwa VI edycja projektu systemowego. Instytucją nadzorującą jest Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie. Projekt współfinansowany jest przez Unię Europejską, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz gminę, skierowany jest dla rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa spowodowanego w szczególności bezrobociem. Celem głównym projektu jest zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy Baranów. Grupą docelową na lata 2008 – 2013 jest 29 osób.

Praca socjalna, czyli działalność pracowników socjalnych zmierzająca do pomocy we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez kształtowanie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających celowi świadczona była w 2012 r. dla 38 rodzin liczących 130 osób w rodzinach.

W ramach zadań określonych ustawą o pomocy społecznej pracownicy socjalni wykonują na potrzeby innych gmin wywiady u osób zobowiązanych do alimentacji świadczeniobiorców z pomocy społecznej.

Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie (dane liczbowe)

(dane sporządzone z rocznych sprawozdań GOPS w Baranowie)

Ilość rodzin objętych pomocą społeczną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie na przełomie lat 2009 do 2012 kształtowała się następująco:

Tabela 5. *Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną od 2009 do 2012 r.*

Lata	2009	2010	2011	2012
Rodziny ogółem	87	93	95	97
Liczba osób w rodzinie	340	339	349	335
Rodziny z dziećmi ogółem	63	60	64	60
Rodziny emerytów i rencistów	39	34	20	19
Jednoosobowe gospodarstwa domowe	24	25	30	26
Rodziny niepełne	11	14	15	11

Dane pozyskane z zasobów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie

Najważniejsze powody zwracania się o pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2009 – 2012 przedstawia tabela.

Tabela 6. *Powody przyznania pomocy*

Powód trudnej sytuacji życiowej	Lata – liczba osób			
	2009	2010	2011	2012
Ubóstwo	64	55	63	68
Bezrobocie	45	49	54	53
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	22	24	31	30
Niepełnosprawność	25	31	30	36
Wielodzietność	12	9	20	14
Długotrwała choroba	36	44	48	40

Rodziny niepełne	11	14	15	11
Alkoholizm	13	12	12	15
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	17	6	19
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	1

Dane pozyskane z zasobów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie

Tabela 7. *Wysokość środków finansowych przeznaczonych na wypłatę świadczeń z pomocy społecznej*

Rok	2009	2010	2011	2012
łącznie kwota wypłaconych świadczeń	169 880,17 zł	158 825,24 zł	220 040,57 zł	198 836,43zł
wypłacone świadczenia-budżet gminy	36 438 ,27zł	50 709,46 zł	73 799,96 zł	68 574,36zł
wypłacone świadczenia-budżet państwa	133 441,90 zł	107 615,78 zł	146 240,61 zł	130 262,07zł

Dane pozyskane z zasobów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie

Najwięcej osób korzysta z rzeczowej formy pomocy tj. z dożywiania. Jest to dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolu, pełny obiad.

W roku 2009 z tej formy pomocy skorzystały 102 osoby, w roku 2010 – 98 osób, w roku 2011 – 109 osób, a w 2012 roku – 98 osób.

Kolejną formą pomocy o którą najczęściej ubiegają się mieszkańcy gminy to pomoc celowa i w naturze. W 2009 roku przyznano zasiłki celowe i w naturze dla 52 rodzin, a w 2012 roku dla 73 rodzin.

Analizując wydatki na pomoc społeczną, najwięcej środków finansowych przeznacza się na posiłek dla dzieci tj. dożywianie w szkołach i przedszkolu.

2.3 Diagnoza problemów społecznych

W związku z koniecznością realizacji zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie lokalnym jak i na poziomie rodziny i jednostki) a także koniecznością wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, niezbędne jest profesjonalne i systemowe diagnozowanie problemów w skali gminy, opracowanie założeń jej polityki społecznej oraz przystosowanie istniejącej infrastruktury pomocowej do minimalizowania negatywnych skutków przemian społeczno - gospodarczych oraz do wspomagania mechanizmów przystosowania społecznego.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Baranów została dokonana w oparciu o rozeznanie środowiskowe pracowników socjalnych tutejszego Ośrodka

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 (projekt)

Pomocy Społecznej oraz dane uzyskane z Urzędu Statystycznego w Lublinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach, instytucji współpracujących z ośrodkiem.

Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan w którym jednostce czy określonej grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryją się poza wyżywieniem, którego niezbędności nikt nie kwestionuje także potrzeby takie jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestniczenie w świadczeniach kulturalnych.

Ubóstwo w powiązaniu z przyczyną jego występowania jest głównym powodem przyznawania pomocy przez GOPS.

Na ukształtowanie się tego zjawiska miały wpływ między innymi takie wydarzenia jak:

- utrata pracy poprzez likwidację zakładu pracy,
- rozkład małżeństwa przez alkoholizm, przemoc w rodzinie i in., brak wykształcenia i kwalifikacji,
- długotrwała choroba i niepełnosprawność.

Bezrobocie

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu.

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym.

Długotrwałe bezrobocie oznacza dla rodziny nie tylko drastyczne obniżenie dochodów, ale pociąga za sobą cały szereg dalszych problemów – poczucia krzywdy, frustracji, a także izolacji społecznej, pogorszenia stanu zdrowia oraz wzrost zjawisk społecznie niepożądanych i zachowań patologicznych.

Zjawisko bezrobocia powoduje, iż mieszkańcy nie mają środków na kształcenie swoich dzieci.

Negatywne wzorce wychowawcze, zarówno zewnętrzne jak i wynikające z najbliższego otoczenia, brak dyscypliny młodzieży w konsekwencji może doprowadzić do zachwiania się wśród młodych ludzi systemu wartości.

Zatem argumentacją dla rozwoju inicjatyw samorządowych jest nie tylko aspekt finansowy problemu bezrobocia w środowisku lokalnym i konieczność ponoszenia przez budżet gminy znaczących kosztów pomocy społecznej kierowanej do bezrobotnych i ich rodzin. Jest nią również świadomość zagrożeń wynikających z długotrwałego bezrobocia dla jednostki, rodziny i społeczności.

Przyczyną bezrobocia jest ogólnie zła sytuacja gospodarcza kraju, mająca swą wymowę, także w istniejącej polityce rolnej co negatywnie wpływa na rozwój gminy.

Głównym celem polityki lokalnej w zakresie zwalczania bezrobocia powinno być podjęcie działań pomocowych zmierzających do zwiększenia aktywności w poszukiwaniu pracy, a w końcowym efekcie wyjścia z bezrobocia i z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Rozmiary i cechy bezrobocia stawiają je w rzędzie najważniejszych i jednocześnie najtrudniejszych do rozwiązania problemów ekonomicznych, politycznych i społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 (projekt)

Dlatego też konieczne jest szukanie doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej osób i rodzin pozbawionych zatrudnienia i stabilizacji finansowej oraz motywowanie tych osób do podejmowania próby zmiany sytuacji, w której się znalazły, zmiany postawy pasywnej na aktywną.

Struktura osób bezrobotnych z terenu gminy Baranów zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Puławach w poszczególnych latach (stan na dzień 31 grudnia danego roku) przedstawia się następująco:

Tabela 8. *Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy*

	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
ogółem	193	187	185	203
w tym kobiety	93	93	96	100
z prawem do zasiłku	25	16	21	25
w tym kobiety	9	5	6	9

Dane pozyskane z zasobów Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach

Tabela 9. *Struktura osób długotrwale bezrobotnych*

Wiek	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
18-24	61	61	63	70
25-34	65	63	58	64
35-44	33	30	26	27
45-54	27	23	25	25
55-59	6	8	10	12
60-64 lata	1	2	3	5

Dane pozyskane z zasobów Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach

Tabela 10. *Poziom wykształcenia osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy*

Wykształcenie	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
wyższe	20	18	22	29
policealne i średnie zawodowe	53	52	48	58
średnie ogólnokształcące	24	22	19	28
zasadnicze zawodowe	50	57	50	47
gimnazjalne i poniżej	46	38	46	41

Dane pozyskane z zasobów Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach

Tabela 11. *Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2011 roku*

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Ogółem	Kobiety
Do 25 roku życia	63	34
Długotrwale bezrobotni	93	54
Kobiety, nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	-	20
Powyżej 50 roku życia	28	7

Bez kwalifikacji zawodowych	63	33
Bez doświadczenia zawodowego	99	59
Bez wykształcenia średniego	96	36
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	8	8
Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	0	0
Niepełnosprawni	5	2
Po zakończeniu kontraktu socjalnego	2	2
Ogółem	178	93

Dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach

Przyczyn występowania zjawiska bezrobocia jest wiele, między innymi:

- zwiększone wymagania pracodawców dotyczące : poziomu wykształcenia, wieku, stażu pracy oraz kwalifikacji zawodowych potencjalnych pracowników,
- choroby lub uzależnienia,
- niechęć osób bezrobotnych do zmiany zawodu, zdobycie nowych kwalifikacji,
- bezradność na rynku pracy, niemożność pokonania barier utrudniających poszukiwanie zatrudnienia,

Problem bezrobocia w Gminie Baranów dotyczy wielu osób. Na dzień 31.12.2012 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Puławach zarejestrowane były 203 osoby, z czego 100 stanowiły kobiety. Liczba bezrobotnych ma tendencję wzrostową. Biorąc pod uwagę dane statystyczne GOPS Baranów w 2012 r. pomocą społeczną objęto 97 rodziny (335 osób w rodzinie). W 53 rodzinach jednym z głównych powodów przyznawania pomocy było bezrobocie jednej lub kilku osób w rodzinie. Ogółem osób pozostających bez pracy i wymagających wsparcia ośrodka pomocy społecznej w 2012 r. było 53, z czego 36 stanowiły kobiety (67,9 %), mężczyźni 17 (32,1%). Spośród bezrobotnych kobiet objętych pomocą społeczną w 2012 r. 7 to osoby nie posiadające wykształcenia ani zawodu, 19 osób posiada wykształcenie zawodowe, 10 osób posiada wykształcenie średnie, wśród kobiet nie ma osób z wykształceniem wyższym.

Tabela 12. *Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Baranowie z powodu bezrobocia kształtuje się następująco:*

Rodzaj dysfunkcji	2009 rok		2010 rok		2011 rok		2012 rok	
	ilość rodzin	ilość osób w rodzinie	ilość rodzin	ilość osób w rodzinie	ilość rodzin	ilość osób w rodzinie	ilość rodzin	ilość osób w rodzinie
bezrobocie	45	175	49	191	54	206	53	183

Dane pozyskane z zasobów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie

Analizując dane zamieszczone w tabeli powyżej można zaobserwować, że problem bezrobocia na przełomie lat 2009 – 2012 w Gminie Baranów występuje, a liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka ma tendencję wzrostową.

Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnego świata. Znaczenie tych problemów wynika z rozmiarów i powszechności jej występowania w populacji, a także z konsekwencji, jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym.

Niepełnosprawność w swej istocie jest zjawiskiem o komponentach medycznych i społecznych. Określana jest w różny sposób:

- w oparciu o zmiany kliniczne,
- na podstawie możliwości codziennego funkcjonowania,
- na podstawie zdolności do pełnienia podstawowych ról społecznych.

Powszechnie za niepełnosprawną uznaje się osobę, której sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi.

W Polsce niepełnosprawność jest orzekana przez różne instytucje i dla różnych celów.

Uzyskanie dokładnych danych dotyczących osób niepełnosprawnych jest trudne. Żadna z instytucji wspierających osoby niepełnosprawne nie dysponuje pełnymi danymi.

Ostatnie pełne dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2002. Według jego wyników liczba osób niepełnosprawnych ogółem wyniosła 5,5 mln co stanowiło 14,3% ogółu ludności kraju, w tym około 4,5 mln posiadało prawne potwierdzenie faktu niepełnosprawności, a 4,3 mln były to osoby w wieku 15 lat i więcej.

Wyniki spisu ludności 2011 (Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 przeprowadzony przez GUS, a opublikowanego przez BABEL) wykazały wstępnie, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczone zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych do swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych wynosiła 4 697,5 tys., co stanowiło 12,2% ludności kraju, wobec 14,3% w 2002 r.

Wśród ogółu osób niepełnosprawnych 2 530,4 tys. stanowiły kobiety, których w porównaniu do spisu 2002 odnotowano spadek o 12,4%.

W miastach zmniejszyła się liczba kobiet niepełnosprawnych o 68 tys. Natomiast na wsi aż o 290 tys.

Niepełnosprawni mężczyźni w 2011 roku stanowili nieco mniej liczną grupę – 2 167,1 tys. osób. Ich liczebność zmniejszyła się w stosunku do 2002 r. o 15,6%. Podobnie jak i wśród kobiet mniejszy spadek niepełnosprawnych mężczyzn widoczny jest w miastach o 8,5%, natomiast na wsi o ponad 25%. Wydaje się, że niepełnosprawność częściej dotyka mieszkańców miast niż wsi.

Analizując strukturę mieszkańców gminy Baranów warto zauważyć, że 874 to osoby niepełnosprawne (stanowi to 20% ogółu ludności gminy w 2002r.).

Poniższa tabela przedstawia osoby niepełnosprawne z terenu gminy Baranów według ekonomicznych grup wieku, płci, poziomu wykształcenia oraz aktywności ekonomicznej.

Tabela 13. *Osoby niepełnosprawne według ekonomicznych grup wieku, płci, poziomu wykształcenia, aktywności ekonomicznej w gminie.*

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem	874	409	465
Według ekonomicznych grup wieku:			
przedprodukcyjnym	23	15	8
produkcyjnym	375	229	146
poprodukcyjnym	476	165	311
Według aktywności ekonomicznej:			
aktywni zawodowo	224	140	84
pracujący	221	137	84
bezrobotni	3	3	-
bierni zawodowo	648	268	380
Według poziomu wykształcenia:			
wyższe	3	-	-
policealne	5	-	5
średnie	56	30	26
zasadnicze zawodowe	142	94	48
podstawowe ukończone	353	174	179
podstawowe nieukończone	304	104	200

Dane pozyskane z zasobów Urzędu Statystycznego w Lublinie – dane ze spisu powszechnego w 2002 r.

Niepełnosprawność jest także jedną z głównych przyczyn powodujących korzystanie osób ze świadczeń pomocy społecznej, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. *Liczba osób, którym przyznano świadczenie ze względu na niepełnosprawność*

Rok 2009		Rok 2010		Rok 2011		Rok 2013	
Liczba osób	Procent ogółu klientów	Liczba osób	Procent ogółu klientów	Liczba osób	Procent ogółu klientów	Liczba osób	Procent ogółu klientów
25	14,8	31	18,7	30	16	36	19,6

Dane pozyskane z zasobów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie

Z powyższych danych wynika, że znaczna część beneficjentów pomocy społecznej to osoby niepełnosprawne.

Mieszkańcy powiatu puławskiego korzystają z usług Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach.

Z danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach wynika, że w 2011 roku z terenu gminy Baranów 58 osoby zostały zaliczone do osób niepełnosprawnych, w tym 53 osoby to osoby powyżej 16 roku życia. Wśród osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia jest 7 osób ze stopniem lekkim, 18 osób z umiarkowanym oraz 28 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w 2012 roku 75 osób zostało zaliczonych do osób niepełnosprawnych, w tym 68 osób to osoby powyżej 16 roku życia. Stopień lekki posiada 6 osób, umiarkowany 23 osoby oraz stopień znaczny 39 osób.

W tabeli poniżej została przedstawiona liczba osób niepełnosprawnych z danym symbolem niepełnosprawności.

Tabela 15. *Osoby niepełnosprawne według symbolu niepełnosprawności.*

Symbol niepełnosprawności	2011 rok	2012 rok
01-U	1	3
02-P	5	6
03-L	3	7
04-O	1	0
05-R	6/2*	11
06-E	0	0
07-S	13/2*	19/5*
08-T	2	2
09-M	0	2
10-N	16	14
11-I	6/1*	4/2*
12-C	0	0

*liczba za ukośnikiem dotyczy niepełnosprawnych dzieci.

Dane pozyskane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach

Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności stanowią schorzenia układu oddechowego oraz krążenia, schorzenia neurologiczne oraz narządów ruchu (tabela nr 15). Obserwacje pozwalają stwierdzić, że sytuacja tej grupy osób jest bardzo trudna. Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami protezowania i zakupu sprzętu ułatwiającego komunikowanie się i samoobsługę, kosztowną i trudno dostępną rehabilitację, utrudnionym dostępem do specjalistów szczególnie osób mieszkających na terenach wiejskich. Dużym problemem są bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak i w budynkach użyteczności publicznej. Bariery te nie tylko utrudniają ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu. Nie bez znaczenia jest także problematyka edukacji osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawni spotykają się również z problemami psychologicznymi i społecznymi, które wiążą się z trudnościami akceptacji samego siebie i swoich schorzeń oraz z brakiem zrozumienia ze strony ludzi zdrowych.

Przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Baranowie działa stowarzyszenie „Przyjazna dłoń”. Zrzesza rodziców dzieci niepełnosprawnych oraz osoby niepełnosprawne.

Zakres działania stowarzyszenia to przede wszystkim;

- terapia zajęciowa dla dzieci,
- wspomaganie rodziców dzieci niepełnosprawnych,
- organizowanie uroczystości i imprez integracyjnych,
- współpraca z klasą integracyjną i innymi stowarzyszeniami działającymi w województwie,
- integracja ze środowiskiem lokalnym,
- pomoc materialna.

Alkoholizm i problemy opiekuńczo- wychowawcze

Do negatywnych zjawisk mających wpływ na funkcjonowanie rodzin w gminie należą również zjawiska alkoholizmu i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Alkoholizm to choroba powstająca na skutek uzależnienia organizmu od alkoholu, który powoduje stopniowe uszkodzenie komórek centralnego systemu nerwowego.

Jest to zjawisko społecznie kryminogenne.

Alkoholizm jest chorobą, która dotyka całą rodzinę, a nie tylko jednego z jej członków.

Alkoholizm, to ciężka choroba w której pacjent nie podejmuje skutecznych działań zmierzających do wyzdrowienia, co więcej, stara się nawet ukryć chorobę przed sobą.

Rodzina ta funkcjonuje w sposób nieprawidłowy, jest zamknięta na kontakty z otoczeniem.

Rodziny takie zalicza się do rodzin patologicznych, czyli chorych.

Alkoholizm to jeden z najbardziej rozpowszechnionych nałogów, jest on niebezpieczny ze względu na łatwą dostępność, jak również powszechne, społeczne przyzwolenie na jego nadużywanie. Alkoholizm dotyczy zarówno młodzieży jak i osób dorosłych.

Problem alkoholowy stanowi zagrożenie dla społeczeństwa. Gmina nie posiada danych o ilości osób uzależnionych od alkoholu. Dane ośrodka pomocy społecznej nie odzwierciedlają problemu w gminie.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia.

Gmina, z racji dysponowania największą wiedzą o problemach swojej społeczności lokalnej oraz dostępnych zasobach, podejmuje działania, które corocznie ujmowane są w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Nad realizacją Programu czuwa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baranowie, powołana przez Wójta w drodze zarządzenia.

Założenia programowe Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych to:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Tabela 16. *Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w Baranowie*

	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
Ilość osób wezwanych na wniosek rodziny, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy wspierająco-motywuujące	18	16	19	11
Ilość osób, z którymi komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno - motywuujące	20	14	19	11
Ilość wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	5	14	19	11

Dane pozyskane z zasobów Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baranowie

Komisja ściśle współpracuje ze szkołami z terenu gminy, z policją, sądem, prokuraturą, kuratorami, ośrodkiem pomocy społecznej.

Przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu. Do punktu zgłaszają się osoby z różnymi problemami.

Tabela 17. *Problematyka osób zgłaszających się do Punktu Konsultacyjnego*

problem	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
Osoby uzależnione od alkoholu	24	14	42	37
Dorośli członkowie rodzin Alkoholika	14	14	22	21
Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	0	0	0	0
Ofiary przemocy w rodzinie	8	14	7	8
Sprawcy przemocy w rodzinie	20	8	15	17
Razem	66	50	86	83

Dane pozyskane z zasobów Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baranowie

W 2009 roku alkoholizm był przesłanką do przyznania przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie pomocy 13 rodzinom, w 2010 roku 12 rodzinom, w 2011 roku 12 rodzinom, w roku 2012 - 15 rodzinom, nastąpił wzrost liczby rodzin dotkniętych tym problemem.

Łatwy dostęp do napojów alkoholowych oraz uwarunkowania społeczne, kulturowe, nawyki i obyczaje związane z piciem, przyczyniły się do spożywania go nie tylko przez osoby dorosłe ale także przez nieletnich. Coraz częściej alkohol traktowany jest jako stymulator dobrej zabawy na dyskotekach i spotkaniach towarzyskich. Młodzież spożywa napoje alkoholowe, głównie piwo, nie tylko w ukryciu w gronie rówieśników, lecz coraz częściej nie kryjąc się z tym, za przyzwoleniem dorosłych, w domu rodzinnym czy nawet w miejscach publicznych. Dlatego też alkoholizm należy zwalczać już od najmłodszych lat, a sposobu upatrywać głównie w profilaktyce nastawionej na edukację dzieci i młodzieży.

Prognozę problemów społecznych w gminie przedstawia tabela nr 18.

Tabela 18. *Prognoza problemów społecznych w gminie.*

Problem społeczny	natężenie obecnie (w-wysokie, s- średnie, n-niskie)	tendencja (m-malejące, r- rosnące)
ubóstwo	w	r
bezdumność	-	-
bezrobocie	w	r
niepełnosprawność	s	r
przemoc w rodzinie	s	r
bezradność w spr. opiek.wych	w	r
brak umiejętności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakł. Karnego	n	m
alkoholizm	s	r
narkomania	brak danych	brak danych

Dane pozyskane z zasobów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 (projekt)

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe.

Na terenie gminy Baranów sprawami dzieci zajmują się:

- szkoły,
- przedszkole,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ośrodek zdrowia
- Gminne Centrum Kultury

W szkołach wprowadzono zajęcia świetlicowe oraz pozalekcyjne.

Realizowane są także programy profilaktyczne.

Dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi szkoły prowadzą zajęcia wyrównawcze oraz korekcyjne.

Szkoły najbardziej narażone są na następujące problemy: wagary, spożywanie alkoholu, palenie papierosów.

Dlatego też dla uczniów z problemami społecznymi organizowane są spotkania z pedagogiem, kieruje się ich na badania do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Przekształcenie pozostałych świetlic wiejskich w świetlice socjoterapeutyczne jest w tym momencie bardzo wskazane.

Mówiąc o trudnościach wychowawczych można je ująć w następujące grupy:

- trudności wynikające z zaniedbań wychowawczych oraz negatywnych oddziaływań środowiska rodzinnego,
- trudności związane z niepowodzeniami w szkole,
- trudności wynikające z nieprawidłowego funkcjonowania rodziny,
- trudności związane z psychofizycznym rozwojem dziecka (przebyte choroby, tzw. deficyty lub mikro deficyty rozwojowe, zaburzenia w sferze emocjonalnej – nadpobudliwość lub zahamowania),
- trudności wyłaniające się w kontekście rozbieżności dążeń, oczekiwań i ambicji rodziców,
- dążeń i zainteresowań dzieci.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Rodzina jest podstawową i niezastąpioną grupą, jednym i niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych zadań. Role wewnątrzrodzinne

ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje to, że

- jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Sprawca jest silniejszy a ofiara słabsza,
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobsługi.

Zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z urzędu.

Można wyodrębnić różne rodzaje przemocy:

- Przemoc fizyczna – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożeniem ich użyciem, zadawanie bólu;
- Przemoc psychiczna – sprawowanie przez sprawcę przemocy psychicznej kontroli nad ofiarą, np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranianiem dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów;
- Przemoc seksualna – zmuszenie do współżycia lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia udzielanie im pomocy;
- Przemoc finansowa (ekonomiczna) np. utrzymanie ofiary przemocy w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie jej pracy zawodowej, nie przekazywanie wystarczającej ilości pieniędzy na prowadzenie domu;
- Przemoc polegająca na osaczeniu – np. ciągłe chodzenie za kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy lub zastraszenia;
- Przemoc w wymiarze społecznym – zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie jej wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 (projekt)

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zbadania. Ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety oraz dzieci do lat 13. Natomiast sprawcami przemocy są głównie mężczyźni będący często pod wpływem alkoholu. Niektóre badania wskazują, że 40% partnerów znęcających się nad rodziną to osoby uzależnione od alkoholu.

Konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem, reagowania na zjawisko przemocy.

Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach stale współpracuje z Sądem, Policją, Kuratorami Sądowymi, Pedagogiem szkolnym, szkołami, Ośrodkiem Zdrowia, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innymi instytucjami.

Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienie podejmowanych działań, a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych. Służyć ma temu Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013 – 2018.

Na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Zarządzeniem Wójta Gminy Baranów z dnia 24 maja 2011 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele sześciu instytucji: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, Sadu Rejonowego, Komendy Powiatowej Policji. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, integrowanie i koordynowanie działań poprzez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. W ramach zespołu powoływane są grupy robocze w szczególności do opracowania i realizacji planu pomocy w indywidualnych przypadkach. Z danych pozyskanych z Zespołu za 2012 r. wynika, że założono trzy niebieskie karty, gdzie sprawcami przemocy byli mężczyźni, a ofiarami przemocy było 5 kobiet w tym dzieci. Przyczyną przemocy był alkoholizm i choroba psychiczna sprawcy.

Starość

Prognoza do roku 2015 zakłada generalnie zmniejszenie ogólnej liczby ludności w Polsce. Tak więc ważnym problemem będzie postępujący proces starzenia się ludności i systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Przewidywane na okres perspektywiczny w strukturze ludności według wieku oddziałujące bezpośrednio na przyszłe potrzeby mieszkańców gminy charakteryzować się będą następującymi cechami:

- znacznym zmniejszeniu populacji dzieci i młodzieży do lat 17,
- dużym przyroście liczby ludności w wieku produkcyjnym,
- dużym przyroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Stwarzać to będzie potrzebę budowy całego systemu zabezpieczenia społecznego dla tej grupy ludności.

Zmiany te i inne powodować będą konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy.

Wyodrębnione są cztery okresy starości:

- 60 – 69 lat – wiek początkowej starości,
- 70 – 74 – wiek przejściowy między początkową starością, a wiekiem ograniczonej sprawności fizycznej i umysłowej,
- 75 – 84 lata – wiek zaawansowanej starości,
- 85 lat i więcej – niedołączna starość.

Używając stwierdzenia „osoby starsze” mamy na myśli osoby w wieku poprodukcyjnym. W grupie tej oprócz problemów dotyczących sprawności mamy również do czynienia ze zmianami psychicznymi wpływającymi na zdolność funkcjonowania w środowisku. Sytuacja ludzi starszych i samotnych uwarunkowana jest takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, utrata pamięci, depresja, niedołęstwo starcze, sztywność schematów myślowych, brak zapewnienia opieki ze strony rodziny, niekorzystne warunki do życia.

W większości osoby starsze ze względu na posiadane uposażenie emerytalne lub rentowe nie są objęte oddziaływaniem Ośrodka Pomocy Społecznej, ponieważ przekraczają kryterium dochodowe uprawniające do udzielenia wsparcia finansowego. Jednak jak wynika z rozmów przeprowadzanych z osobami starszymi dochody, jakimi dysponują często nie wystarczają na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb, zwłaszcza w sytuacji, kiedy zmuszeni są do podjęcia kosztownego leczenia lub rehabilitacji.

Zgodnie z danymi Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Gminie Baranów 21,45% ogółu mieszkańców stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Ilość osób w podeszłym wieku utrzymuje się na tym samym poziomie. Jednak z uwagi na fakt, iż w gminie maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym możemy stwierdzić, że gmina starzeje się. Należy zatem zastanowić się, jak zabezpieczyć ich potrzeby poprzez stworzenie systemu uwzględniającego ich najważniejsze potrzeby.

Główną i zasadniczą potrzebą jest potrzeba zdrowotna. W Gminie Baranów funkcjonuje Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, zatrudniający trzech lekarzy, stomatologa, pielęgniarki środowiskowe, pielęgniarkę szkołą, położną.

Przeprowadza się różnego rodzaju akcje tj.: badanie słuchu, badanie wzroku, badanie w kierunku osteoporozy. Funkcjonują dwie apteki.

2.4 Zasoby Gminy Baranów

Wykaz instytucji/placówek działających w obszarze pomocy społecznej w Gminie Baranów

Nazwa instytucji/placówki	Adres/ kontakt
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Baranów, ul. Rynek 14 tel. (81)883-41-54 e-mail: gops@gminabaranow.pl
Punkt Konsultacyjny	Baranów, ul. Długa 26 Tel. (81) 883-40-01
Świetlice wiejskie	Kozioł 40b tel. 695615408 Baranów, ul. Rynek 14 tel. (81)883-40-27 e-mail: gck@gminabaranow.pl
Świetlica socjoterapeutyczna	Śniadówka 48 tel. 695615409
Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Baranów, ul. Długa 26 tel. (81) 883-40-01 e-mail: spzozbaranow@adres.pl
Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Baranów, ul. Rynek 14 tel. (81) 883-40-27 e-mail: gmina@gminabaranow.pl
Zespół Szkolno-Przedszkolny	Baranów, ul. Szkolna 2 tel. (81)883-49-65 e-mail: spbaranow@poczta.onet.pl e-mail: przedszkole@gminabaranow.pl tel. (81) 883-41-59 e-mail: gimnazjum@gminabaranow.pl
Gminne Centrum Kultury	Baranów, ul. Rynek 14 tel. (81) 883-40-27 w.29 e-mail: gck@gminabaranow.pl
Gminna Biblioteka	Baranów, ul. Rynek 14 tel. (81) 883-40-27 w.26 e-mail: biblioteka@gminabaranow.pl

Apteki	Baranów, ul. Rynek 8 tel. (81) 883-41-53 e-mail: krystynamasna@wp.pl Baranów, ul. Buźnicza 4 tel. (81) 883-41-91
Parafia Rzymskokatolicka	Baranów, ul. Rynek 3 tel. (81) 883-40-40
Ochotnicza Straż Pożarna	Baranów, ul. Rynek 14 tel. (81)883-40-27

Identyfikacja problemów społecznych – analiza SWOT

Ustawa o pomocy społecznej przyjmuje, iż adresatem działań pomocy społecznej jest rodzina jako całość.

Pomoc społeczna ma nie tylko wspierać tę rodzinę, ale także ma reagować na nowe sytuacje, w których się znalazła.

Pomoc ma trzy podstawowe cele:

- zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- doprowadzenie w miarę możliwości do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracja ze środowiskiem,
- zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym.

Analiza SWOT jest podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych, polega na ocenie elementów, które należy wykorzystać lub też eliminować podczas realizacji zadań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- **„mocne strony”**- to wszystkie atuty, które w sposób pozytywny wyróżniają gminę wśród innych oraz wspomagają rozwój i osłabiają zagrożenie. Elementy te należy szczególnie pielęgnować i wzmacniać,
- **„słabe strony”** – to wszystkiego rodzaju braki oraz ograniczenia mogące utrudnić lub uniemożliwić realizację celów strategicznych,
- **„szanse”** – uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych,
- **„zagrożenia”** – uwarunkowania zewnętrzne, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

1. Mocne strony:

- na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizujący zadania własne oraz zadania zlecone. Pracownicy ośrodka dzięki swym umiejętnościom i kwalifikacjom pomagają rozwiązywać trudne problemy podopiecznych. Praca w ośrodku ukierunkowana jest na: - pomoc finansową , - pomoc rzeczową, - pracę socjalną skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Praca socjalna prowadzona przez ośrodek zmierza do tego, aby wzmocnić u beneficjentów poczucie odpowiedzialności za swój byt i swojej rodziny i nie pogłębiać zależności od pomocy społecznej. Jednak sukces w tej dziedzinie zależy przede wszystkim od usuwania strukturalnych przyczyn ubóstwa oraz stworzenia szansy na niezależność finansową świadczeniobiorców pomocy społecznej przez zwiększenie liczby miejsc pracy,
- pomoc środowiskowa w gminie Baranów ukierunkowana jest również na pomoc dzieciom i młodzieży. Na terenie gminy działają trzy świetlice w miejscowościach: Baranów, Śniadówka , Koziół. Podmiot prowadzący – Gminne Centrum Kultury w Baranowie,
- możliwość korzystania na terenie gminy z infrastruktury pomocy społecznej (świetlica socjoterapeutyczna, punkt konsultacyjny, zespół interdyscyplinarny),
- bezpłatny dostęp mieszkańców gminy do Internetu,
- możliwość obsługi bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy w siedzibie Urzędu Gminy w Baranowie,
- przy Szkole Podstawowej w Baranowie działa stowarzyszenie „Przyjazna dłoń”. Zrzesza rodziców dzieci niepełnosprawnych oraz osoby niepełnosprawne,
- placówki oświatowe: szkoła podstawowa, gimnazjum, przedszkole,
- wykwalifikowana kadra w oświacie, kulturze i służbie zdrowia,
- dobra współpraca ośrodka z lokalną służbą zdrowia -wspólne wyjazdy z pielęgniarką środowiskową, z instytucjami i organizacjami w zakresie polityki społecznej,
- zaangażowanie władz w rozwój gminy,
- pozyskiwanie pozabudżetowych środków finansowych na realizację zadań własnych, w szczególności z Europejskiego Funduszu Społecznego z programu „Kapitał Ludzki”,
- możliwość rozwoju turystyki – walory przyrodnicze (szlaki piesze i rowerowe, dziewiczość przyrody, zabytki),
- mała przestępczość.

2. Słabe strony:

- ośrodki pomocy społecznej borykają się z różnymi problemami. Posiadane środki nie są wystarczające. Ośrodki rozdzielają je tak, ażeby mogły zapewnić pomoc jak najszerzej grupie osób potrzebujących, a nie adekwatnych do potrzeb,

- dodatkowym utrudnieniem w ośrodku jest brak specjalistów np. specjaliści do pracy z rodziną , terapeuty lub psychologa w celu prowadzenia działalności profilaktycznej i wspierania rodzin z długotrwałą chorobą,
- brak organizacji pozarządowych działających na polu pomocy społecznej,
- wzrastająca liczba osób wymagających pomocy, ubożenie mieszkańców gminy,
- brak osób chętnych, które mogłyby wesprzeć działalność ośrodka - wolontariuszy,
- niedostosowanie infrastruktury do potrzeb niepełnosprawnych,
- małe zaangażowanie społeczności lokalnej w działaniach samopomocowych,
- brak mieszkań chronionych,
- niewystarczające, niepełne realizacje potrzeb ludzi starszych,
- brak atrakcyjnych propozycji spędzania wolnego czasu dla młodzieży,
- brak wyspecjalizowanej kadry w istniejących świetlicach (pedagog, psycholog),
- migracja młodzieży do dużych miast,
- brak szkoły ponadgimnazjalnej na terenie gminy,
- niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy,
- brak ośrodków rekreacji,
- brak Posterunku Policji,
- starzenie się społeczeństwa gminy, brak domu pomocy społecznej, dziennego ośrodka pobytu, placówek leczenia paliatywnego,
- wysoki poziom bezrobocia - brak nowych miejsc pracy na terenie gminy, trudności w znalezieniu pracy przez kobiety w wieku 30-40 lat, bezrobocie osób młodych z niskim wykształceniem pozostających na terenie gminy,
- duża odległość od większych miast, co powoduje trudności w znalezieniu pracy, niedostateczna liczba środków komunikacji publicznej,
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych (kilkuhektarowe), gospodarstwa nieopłacalne ze względu na niską jakość gleb,
- brak większych zakładów pracy,
- niskie dochody gminy.

3. Zagrożenia:

- pogłębienie się ubóstwa w wyniku procesu dostosowania się do wymogów Unii Europejskiej (gospodarka rolna),
- niekorzystna sytuacja na rynku pracy,
- brak samopomocy, znieczulica społeczna,
- wzrastanie kosztów finansowych na realizację zadań pomocy społecznej,
- zbyt częste zmiany przepisów prawnych w pomocy społecznej powodujące ograniczone możliwości działań długoterminowych,
- brak wystarczających możliwości rozwoju ludzi młodych,
- narastanie zjawisk patologicznych (łatwy dostęp do używek),
- wzrost czynników stresogennych: utrata pracy, konflikty w rodzinie,
- postępująca degradacja wartości rodziny oraz postępujący zanik wzorców wychowawczych,

- migracja wykształczonej młodzieży oraz fachowców do dużych miast i za granicę
- brak inwestycji gospodarczych,
- starzenie się społeczeństwa,
- pogarszający się stan zdrowia społeczeństwa – wzrost osób niepełnosprawnych,
- zła komunikacja na terenie gminy,
- niski poziom życia rodzin,
- zagrożenie brakiem zabezpieczenia społecznego,
- brak mieszkań chronionych, dziennego domu pomocy społecznej,
- brak zainteresowania wolontariatem.

4. Szanse:

- istniejące zakłady pracy,
- przyjmowanie inicjatywy przez młodych rolników,
- inwestowanie w rozwój istniejących instytucji,
- rozwój rekreacji, turystyki,
- współpraca z sąsiednimi gminami oraz powiatem w realizacji zadań pomocy społecznej,
- zapobieganie migracjom i bezrobociu,
- możliwość pozyskiwania środków pomocowych na rozwój pomocy społecznej zwłaszcza z funduszy unijnych,
- możliwość zmniejszenia problemów społecznych poprzez profesjonalną pracę socjalną,
- zwiększająca się akceptacja społeczna w stosunku do osób niepełnosprawnych,
- wzrost poziomu wykształcenia wykwalifikowanej kadry systemu pomocy społecznej.

3. KIERUNKI DZIAŁAŃ

3.1. Wizja

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Baranów w perspektywie czasowej (7 lat) została określona na podstawie przeprowadzonej analizy problemów społecznych. Cele zawarte w strategii powinny być zrealizowane do 2020 roku poprzez podtrzymywanie procesów i zjawisk o charakterze pozytywnym, wprowadzenie zmian w procesach i zjawiskach niepożądanych.

Wizja, która przyświecała przy opracowywaniu strategii jest następująca:

Tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju oraz godnego życia mieszkańców Gminy Baranów poprzez:

- zwiększenie aktywności społecznej (uczestnictwo w wydarzeniach gminy),
- rozwój organizacji pozarządowych,
- aktywne formy spędzania czasu, szczególnie przez rodziny z dziećmi,
- aktywność osób starszych,

- nowe miejsca pracy,
- bezpieczeństwo mieszkańców,
- objęcie osób uzależnionych od alkoholu opieką specjalistów i uczestnictwem w terapii,
- dbanie o otoczenie i środowisko.

3.2. Misja

Stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

3.3. Cele strategiczne

- 1. Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym bezrobociem.**
- 2. Pomoc osobom niepełnosprawnym.**
- 3. Stworzenie usług na rzecz ludzi starszych.**
- 4. Utworzenie systemu wsparcia dla rodzin: dysfunkcyjnych, wielodzietnych, niepełnych.**
- 5. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.**
- 6. Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej.**

Cel 1. Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym bezrobociem

Z przeprowadzonej diagnozy sytuacji przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie wynika, że główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie.

Przeciwdziałanie temu zjawisku jest jednym z warunków zmniejszenia liczby osób ubiegających się o pomoc.

Oprócz bezrobocia występują takie problemy jak:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych i niepełnych,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- alkoholizm.

Aby skutecznie przeciwdziałać temu zjawisku należy podejmować następujące działania

Kierunki działań	Termin realizacji	instytucje odpowiadające za ich realizację	źródła finansowania
- organizowanie szkoleń zawodowych, kursów językowych, komputerowych i innych dla młodych mieszkańców gminy nie posiadających wykształcenia ani zawodu	2014r.-2020r	- GCK, - placówki oświatowe,	EFS, budżet gminy dotacje
- realizacja projektu „Zacznij od nowa” w ramach POKL	2014r.-2015r	GOPS	EFS, budżet państwa, budżet gminy
- organizowanie prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych i robót publicznych	2014r-2020r	Urząd gminy, GOPS, PUP	Budżet państwa, budżet gminy
- wdrożenie platformy komunikacyjnej przez PUP (dwukierunkowa wymiana danych) - współpraca z PUP	2014r. działania ciągłe	PUP, GOPS	MPiPS - Fundusz Pracy
- organizowanie specjalistycznego poradnictwa dla osób bezrobotnych(pomoc prawna, psychologiczna, doradztwo zawodowe)	2014r-2020r	PUP, GOPS, Urząd gminy	budżet gminy
- obsługa bezrobotnych przez PUP w siedzibie Urzędu gminy	2014r-2020r	PUP, Urząd gminy	PUP, Urząd gminy
- pomoc gminy bezrobotnym, którzy chcą prowadzić własną działalność gospodarczą	2014r-2020r	Urząd gminy, PUP	PUP, Urząd gminy
- wsparcie materialne i niematerialne osób i rodzin w zakresie przewidzianym w przepisach prawa	2014r-2020r	GOPS, Urząd gminy, szkoły	budżet państwa, budżet gminy
-systematyczne monitorowanie władzom gminy o problemach społecznych gminy, o narastającym bezrobociu	2014r.-2020r	GOPS, szkoły, przedszkole, organizacje	
- budowanie pozytywnego wizerunku ludzi dotkniętych chorobą, niepełnosprawnością, bezrobociem	2014r-2020r	GOPS, służba zdrowia, szkoła	
- pobudzanie aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez udział w programach	2014r-2020r	GOPS, GCK, Urząd gminy	
- wspieranie działalności samopomocowej mieszkańców gminy(pomoc sąsiedzka, pomoc odzieżowa, sprzętu gosp. domowego itp.)	2014r-2020r	GOPS, Kościół, wolontariusze	
- objęcie dzieci, młodzież pomocą w formie dożywiania(jeden ciepły posiłek)	2014r-2020r.	GOPS, Urząd gminy, szkoły, przedszkole	Budżet państwa, budżet gminy
- objęcie osób potrzebujących pomocą z	2014r-2020r	OSP, GOPS,	Urząd gminy

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 (projekt)

Banku Żywności		Urząd gminy, Kościół	
- podniesienie standardu mieszkań socjalnych	2014r-2020r	Urząd gminy	budżet gminy
- prowadzenie wszechstronnej pracy z rodziną i wykorzystanie różnorodnych metod i technik (kontrakt socjalny)	2014r-2020r	GOPS, szkoły	

Oczekiwane rezultaty:

1. Wyjście części osób z systemu pomocy społecznej .
2. Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom najbardziej potrzebującym i adekwatnej do ich potrzeb, co przyczyni się do godnego życia.
3. Uzyskanie środków finansowych na zaspokojenie niezbędnej infrastruktury pomocowej.
4. Zaangażowanie społeczności lokalnej w problemy pomocy społecznej, a także osób z dysfunkcjami (pomoc sąsiedzka, wolontariat).
5. Zwiększenie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy, a zwłaszcza osób bezrobotnych.
6. Umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych.

Cel 2. Pomoc osobom niepełnosprawnym

Rodziny w skład których wchodzi osoba niepełnosprawna, stają przed problemami życiowymi, odnoszącymi się do materialnej sfery ich życia, konieczności sprawowania opieki i świadczenia usług pielęgnacyjnych, niesienia pomocy w wykonywaniu codziennych czynności i zapewnienia warunków domowej rehabilitacji oraz dojazdu do placówek służby zdrowia, urzędów, a także zaopatrzenia w odpowiedni sprzęt ortopedyczny.

Potrzeby te trudno jest zaspokoić na terenie wiejskim jakim jest nasza gmina.

Brak organizacji pozarządowych, osób chętnych do opieki nad osobami niepełnosprawnymi, daleka odległość domostw, zła komunikacja, a także ograniczone środki finansowe gminy są przyczyną nie zaspakajania lub zaspakajania w niewystarczającym stopniu potrzeb tych osób. Działania podejmowane na rzecz rodzin w których żyją osoby niepełnosprawne powinny być zróżnicowane.

Inaczej bowiem kształtują się potrzeby samotnych osób niepełnosprawnych tworzących jednoosobowe gospodarstwa domowe niż potrzeby rodzin wieloosobowych opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Odmiennych form wsparcia i pomocy oczekują rodzice wychowujący dzieci niepełnosprawne, odmiennych zaś niepełnosprawni rodzice wychowujący dzieci zdrowe.

Pomoc rodzinom z osobą niepełnosprawną i chorą będzie realizowana poprzez następujące działania

Kierunki działań	termin realizacji	instytucje odpowiedzialne za ich realizację	źródła finansowania
- zintegrowanie osób niepełnosprawnych ze środowiskiem i umożliwienie pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez: pracę socjalną z osobami niepełnosprawnymi, likwidację barier architektonicznych, organizowanie imprez integracyjnych, stworzenie integracyjnych grup w szkołach i przedszkolu	2014r-2020r	Ośrodek Zdrowia, Urząd gminy, GOPS, PCPR,	budżet państwa, dotacje, budżet gminy
- zwiększenie dostępności do rehabilitacji, pomocy terapeutycznej,	2014r-2020r	Ośrodek Zdrowia, PCPR	budżet państwa
- rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych,	2014r-2020r	GOPS, PCPR, Ośrodek Zdrowia	
- doradztwo specjalistyczne i pomoc ekonomiczna	2014r-2020r	GOPS, PCPR, PEFRON	budżet państwa, budżet gminy
- współpraca z Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, pielęgniarką środowiskową, lekarzami	2014r-2020r	GOPS, Ośrodek Zdrowia, PZds.OoN	
- współpraca ze stowarzyszeniem „Przyjazna dłoń”	2014r-2020r	Stowarzyszenie, GOPS	
- pomoc, dzięki współpracy PCPR przy wyposażaniu w sprzęt rehabilitacyjny	2014r-2020r	GOPS, PCPR	

Oczekiwane rezultaty:

1. Pozostawienie dzieci niepełnosprawnych w wieku szkolnym przy rodzicach.
2. Poprawa sytuacji materialno-bytowej osób niepełnosprawnych.
3. Usprawnienie fizyczne i społeczne osób niepełnosprawnych.
4. Lepszy kontakt ze środowiskiem.
5. Możliwość załatwiania spraw w urzędach przez same osoby niepełnosprawne.
6. Odciążenie rodzin z osobami niepełnosprawnymi.

Cel 3. Stworzenie usług na rzecz ludzi starszych

Ludzie starzy wymagają specyficznych form pomocy, której celem jest jak najdłuższe utrzymanie ich w rodzinnym środowisku.

Ważną rzeczą staje się utworzenie dziennego domu pomocy społecznej dla tych ludzi, który świadczyłby usługi opiekuńcze i bytowe całodobowo. Mieszkanie takie przeznaczone byłoby dla kilku osób.

Podjęte działania

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 (projekt)

Kierunki działań	termin realizacji	instytucje odpowiedzialne za ich realizację	źródła finansowania
- realizacja usług opiekuńczych, pomoc sąsiedzka	2014r-2020r	GOPS, Urząd gminy	budżet gminy
-organizacja imprez okolicznościowych, wyjazdów krajoznawczych-promocja aktywnego spędzania czasu	2014r-2020r	GCK, KGW, GOPS	GCK, Urząd gminy
- promowanie Kół Gospodyń Wiejskich zrzeszające osoby starsze, pomoc w organizowaniu spotkań, realizacja programów na rzecz osób starszych	2014r-2020r	GCK	GCK, Urząd gminy
- utworzenie mieszkania chronionego	2014r-2020r	Urząd gminy, GOPS	Urząd gminy
- pomoc w formie żywności z Banku Żywności	2014r-2020	Urząd gminy, GOPS, OSP	Urząd gminy, Bank Żywności w Lublinie

Oczekiwane rezultaty:

1. Godne życie osób starszych, poczucie bezpieczeństwa.
2. Włączenie osób starszych do życia lokalnej społeczności, zagospodarowanie wolnego czasu.
3. Poczucie bycia potrzebnym.

Cel 4. Utworzenie systemu wsparcia dla rodzin: dysfunkcyjnych, wielodzietnych, niepełnych

Wzmocnienie systemu rodzinnego może dokonywać się na różnych płaszczyznach. Z jednej strony poprzez samo wzmocnianie wewnątrzrodzinne – autobudowanie więzi na poziomie rodziny (dialog i postawy akceptacji). Z drugiej poprzez wzmocnianie wewnątrzrodzinne – budowanie więzi na poziomie lokalnym, a także globalnym poprzez stworzenie warunków do rozwoju rodziny, podwyższanie statusu rodzin, integrację podmiotów w otoczeniu rodziny, rozwijanie środowiska społecznego sprzyjającego wyzwalaniu rodzinnego potencjału.

Ważną rolę w rozwiązywaniu problemów rodziny odgrywa ośrodek pomocy społecznej. Rodziny objęte wsparciem ośrodka odznaczają się m.in. zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego. Zaburzona struktura rodziny będącej przecież pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka wpływa niekorzystnie na jego rozwój społeczno-emocjonalny.

W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności a niejednokrotnie i chęci prawidłowego wypełniania ról społecznych, a tym samym zaspakajania potrzeb dziecka, zarówno tych podstawowych jak i emocjonalnych. Brak poczucia bezpieczeństwa, właściwej

---

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 (projekt)

komunikacji powoduje powstawanie poważnych trudności wychowawczych. W związku z tym zachodzi konieczność stworzenia systemu wsparcia dla tych rodzin.

Podjęte działania

Kierunki działań	termin realizacji	instytucje odpowiedzialne za ich realizację	źródła finansowania
-wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych	2014r-2020r	GOPS	budżet państwa, budżet gminy
-zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich poprzez: organizację i finansowanie dożywiania, wyposażenie w art. szkolne, organizacja i finansowanie wypoczynku letniego, organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom	2014r-2020r	GOPS, Urząd gminy, szkoły	budżet państwa, budżet gminy, Kuratorium Oświaty w Lublinie
-tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych	2014r-2020r	Urząd gminy, szkoły	
-edukacja rodziców w pełnieniu właściwych ról w rodzinie (pogadanki, ulotki)	2014r-2020r	Szkoły, przedszkole, GOPS, Ośrodek Zdrowia	
-udział w programach dotyczących wyrównywanie szans edukacyjnych	2014r-2020r	szkoły	budżet gminy, środki z EFS
-prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	2014r-2020	szkoły	budżet gminy, GKRPA
-inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – festyny rodzinne, spotkania rodzinne, wspólne wyjazdy, zawody sportowe, piesze wycieczki	2014r-2020r	GCK, Urząd gminy, Biblioteka publiczna, szkoły	GCK, Urząd gminy
-podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie	2014r-2020r	Ośrodek Zdrowia, GOPS	
-zapobieganie powstawaniu niekorzystnych i patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży: pogadanki dydaktyczne dla dzieci i ich rodzin, współpraca: pedagoga, pracownika socjalnego, asystenta rodziny, kuratora, policji w zakresie	2014r-2020	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, kurator sądowy, policja, placówki oświatowe	budżet gminy

profilaktyki i szybkiego reagowania w przypadku wystąpienia zachowań patologicznych			
-rozwinięcie systemu zapobiegania i szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysu rodzinnego-realizacja Programu przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2014r-2020r	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	budżet gminy, dotacje
-utrzymywanie działalności świetlic, a zwłaszcza świetlicy socjoterapeutycznej, tworzenie nowych	2014r-2020r	GCK, Urząd gminy	GKRPA, GCK, budżet gminy, dotacje

Oczekiwane rezultaty:

1. Godne życie rodzin zamieszkałych na terenie gminy.
2. Poczucie bezpieczeństwa.
3. Utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku lub umożliwienie mu powrotu do rodziny.
4. Prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.

Cel 5. Przeciwdziałanie patologiom społecznym

Patologia społeczna – niepożądane zjawiska, które mogą wywołać negatywne skutki w rozwoju danej społeczności lub całego społeczeństwa. Rodzaje patologii społecznej to: patologia indywidualna, patologia rodziny, patologia struktur organizacyjnych.

Przejawy patologii indywidualnej:

- uzależnienia (narkomania, alkoholizm, lekomania),
- samobójstwa,
- przestępczość (osoby nieletnie),
- prostytutka,
- dewiacje seksualne.

Przejawy patologii rodziny:

- rozpad rodziny,
- przemoc w rodzinie,
- pozbawienie praw rodzicielskich,
- osłabienie funkcji wychowawczej rodziny,
- sieroctwo społeczne.

Zjawiska patologiczne, którymi zajmuje się pomoc społeczna:

- dysfunkcja rodziny,
- alkoholizm,
- narkomania,
- zaburzenia w stosunkach międzyludzkich,
- przestępczość,
- patologia warunków życia ludności.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 (projekt)

Podjęte działania w zakresie przeciwdziałania problemom uzależnień

Kierunki działań	termin realizacji	instytucje odpowiedzialne za ich realizację	źródła finansowania
- realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2014r-2020r	GKRPA, GOPS, Policja	budżet gminy
-realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	2014r-2020r	GOPS, Policja	budżet gminy
- utrzymanie działalności Punktu Konsultacyjnego	2014r-2020r	Urząd gminy, GKRPA	budżet gminy
- propagowanie życia bez alkoholu poprzez organizowanie imprez bezalkoholowych	2014r-2020r	GCK, Urząd gminy	budżet gminy
- edukacja mieszkańców o skutkach uzależnień i możliwościach uzyskania pomocy w zakresie profilaktyki alkoholowej i antynarkotykowej poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, pogadanki, konkursy wśród dzieci i młodzieży	2014r-2020r	Urząd gminy, GKRPA, Szkoły, GOPS, GCK, Kościół, Ośrodek Zdrowia	budżet gminy

Podjęte działania w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym

Kierunki działań	termin realizacji	instytucje odpowiedzialne za ich realizację	źródła finansowania
- promocja pozytywnych wzorców społecznych, promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie w szkole akcji picie mleka, owoce, organizowanie imprez sportowych, wyjazdów plenerowych, integracyjnych	2014r-2020	GCK, Urząd gminy, Biblioteka, szkoły	budżet gminy, sponsorzy
- wprowadzenie programów przeciwdziałania i zapobiegania wykluczeniu społecznemu	2014r-2020r	Urząd gminy	Budżet gminy, środki z EFS
- monitorowanie patologii społecznej w gminie, (współpraca z sołtysami, radnymi)	2014r-2020r	Urząd gminy, GOPS	budżet gminy

Cel 6. Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników społecznych zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 (projekt)

Niezwykle ważne miejsce w świadczeniu pomocy człowiekowi niezdolnemu do przezwyciężenia trudów życia, do życia na własny rachunek, zajmuje pracownik socjalny - osoba działająca na rzecz najbardziej potrzebujących, poszkodowanych, pokrzywdzonych, bezrobotnych, samotnych, jednym słowem znajdujących się w bardzo trudnej sytuacji życiowej.

Działania pracowników socjalnych - wyznaczone przez cele do jakich powinni dążyć w swojej pracy oraz poprzez podejmowane zadania - są skierowane ku drugiemu człowiekowi bądź grupie osób, aby nieść im pomoc oraz wsparcie.

Przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany stale podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie.

Podjęte działania

Kierunki działań	termin realizacji	instytucje odpowiedzialne za ich realizację	źródła finansowania
- upowszechnianie etosu zawodowego pracownika socjalnego oraz uświadomienie roli i zadań pracownika socjalnego w środowisku lokalnym	2014r-2020r	GOPS, Urząd gminy	
- zwiększenie roli pracy socjalnej w działalności ośrodka	2014r-2020r	GOPS	
- stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników socjalnych (specjalizacja II stopnia, szkolenia, kursy, warsztaty)	2014r-2020r	GOPS	budżet państwa, budżet gminy, środków z EFS

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost liczby wyspecjalizowanych pracowników socjalnych.
2. Podniesienie jakości usług ośrodka.
3. Podniesienie statusu zawodowego pracownika socjalnego.
4. Skuteczniejsze działanie pracowników służb społecznych.

4. MONITORING I EWALUACJA

W celu sprawdzenia, na ile Strategia została zrealizowana i jaki jest wynik podjętych przedsięwzięć niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji. Dzięki ewaluacji uzyska się informacje czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów operacyjnych Strategii.

Realizację zaplanowanych działań będzie monitorować komórka organizacyjna Urzędu Gminy Baranów tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Wskaźniki będą systematycznie mierzone do corocznego sprawozdania składanego każdego roku do końca czerwca za rok poprzedni. Ostateczne efekty zostaną przedstawione po zakończeniu okresu realizacji Strategii.

5. KORELACJA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI KRAJOWYMI ORAZ REGIONALNYMI

Na szczeblu krajowym podstawowym dokumentem jest Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013 został przyjęty przez radę Ministrów 13 września 2005 r. zadaniem Strategii jest wskazanie w diagnozie, na które obszary priorytetów i celów, opisanie zadań, czyli instrumentów polityki społecznej, dzięki którym możliwe będzie zrealizowanie zakładanych celów, a także wskazanie źródeł finansowania. W Strategii odnajdujemy następujące priorytety:

- poprawa warunków powstawania i funkcjonowania rodzin,
- wdrożenie aktywnej polityki społecznej,
- kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych,
- budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym,
- aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych,
- rozwój partnerstwa publiczno-społecznego jako podstawy rozwoju usług społecznych,
- integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

Strategia zakłada równy dostęp do praw społecznych, poprawę warunków i funkcjonowania nie tylko rodzin, ale także wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a wszystko to przy demokratycznym współuczestnictwie obywateli.

Dokumentem wyznaczającym kierunki polityki społecznej w województwie lubelskim jest Strategia Rozwoju województwa Lubelskiego na lata 2006-2020.

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020 (obowiązująca od 01.01.2006r), przyjęta została Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego w dniu 4 lipca 2005 r.

W strategii celem generalnym jest: „Osiągnięcie trwałego zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Lubelszczyzny poprzez zwiększenie konkurencyjności województwa oraz optymalne wykorzystanie jego potencjałów rozwojowych”.

Autorzy w Strategii sformułowali cztery priorytety:

1. wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy,
2. rozwój nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy ,
3. poprawa atrakcyjności i spójności terytorialnej województwa lubelskiego,
4. rozwój współpracy międzyregionalnej oraz poprawa skuteczności wdrażania polityki rozwoju regionu.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2005-2013 zakłada wspieranie osiągania postępu i rozwoju społecznego oraz wzrostu jakości i warunków życia mieszkańców regionu. Elementem deklarowanej misji strategii polityki społecznej jest zapobieganie i rozwiązywanie występujących obecnie potencjalnych problemów. Strategia

---

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 (projekt)

wspiera szeroko rozumianą politykę społeczną, której celem jest społeczeństwo zintegrowane i jednocześnie wolne od problemów wykluczenia społecznego i ubóstwa, a zwłaszcza bezrobocia.

Zgodność ze strategiami europejskimi.

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to:

Europejski Fundusz Społeczny Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1784/1999/WE), który jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach:

- Europejskiej Strategii Zatrudnienia; zawarte w filarze Równości Szans: aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, wykluczeniu społecznemu, promowanie równych szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, aktywizacja zawodowa kobiet oraz rozwój powszechnego kształcenia,
- Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL; zawarte zwłaszcza w działaniach: promowanie rynku pracy otwartego dla wszystkich poprzez ułatwianie wchodzenia i powrotu na rynek pracy osobom, które doświadczają dyskryminacji, wzmocnienie krajowej strategii gospodarki społecznej poprzez podnoszenie jakości zatrudnienia w sektorze usług oraz rozwój zatrudnienia socjalnego, godzenie życia rodzinnego i zawodowego oraz ponowna integracja zawodowa kobiet i mężczyzn poprzez rozwój i promocję elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Baranów na lata 2014-2020 wpisuje się w powyższe dokumenty.

6. ZAKOŃCZENIE/UWAGI KOŃCOWE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych określa główne długofalowe cele gminy oraz kierunki działania, które są konieczne dla realizacji tych celów.

Strategia zawiera także plan działań zmierzający do rozwiązania konkretnych, trudnych sytuacji. Nie zawiera natomiast wszystkich pojawiających się problemów ani też działań, które przekraczałyby możliwości gminy.

Dzięki sprecyzowaniu w Strategii najważniejszych problemów społecznych naszej gminy, wybrane cele i ich hierarchia oraz propozycje rozwiązań powinny przyczynić się do poprawy sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Aktywizowanie społeczności lokalnych, tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i grupy, uruchomienie strategii pomagania ludziom i sobie samym – jest również celem opracowania niniejszej strategii.

Strategia Gminy Baranów ukierunkowana jest na pomoc rodzinie, która jest podstawową komórką życia społecznego. W obecnej złożonej sytuacji społeczno-ekonomicznej coraz częściej rodziny stają się niewydolne i bez odpowiednio zorganizowanego wsparcia nie są w stanie sprostać stojącym przed nią zadaniom. Nacisk należy położyć na walkę z wykluczeniem społecznym, które potęguje bezrobocie, a co za tym idzie wiele dysfunkcji w społeczeństwie, z którego najbardziej powszechna jest alkoholizm. Tylko dobrze

zaplanowana współpraca wszystkich organów samorządu oraz instytucji, organizacji i osób prywatnych, ukierunkowana na rodzinę, jest warunkiem dobrze funkcjonującego społeczeństwa.

Strategia rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który będzie wymagał, w niektórych sytuacjach aktualizacji. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian będzie weryfikacja strategii w społecznym procesie. Należy przy tym mieć na uwadze poprawę jakości życia mieszkańców gminy.

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Instytucją wdrażającą realizację Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych w Gminie Baranów na lata 2014 – 2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

Do opracowania Strategii zostały wykorzystane materiały przygotowane przez następujące instytucje:

- Urząd Gminy w Baranowie: ewidencja ludności,
- Powiatowy Urząd Pracy w Puławach,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach,
- Urząd Statystyczny w Lublinie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baranowie,
- Punkt Konsultacyjny w Baranowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.
- Placówki oświatowe: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Baranowie.

Program ten jest ciągle „otwarty” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi.

7. SPIS TABEL

Tabela 1. <i>Ludność – struktura według płci</i>	8
Tabela 2. <i>Ludność – struktura według wieku</i>	8
Tabela 3. <i>Ludność - struktura według wieku: przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny</i>	9
Tabela 4. <i>Ludność – przyrost naturalny, migracje</i>	10
Tabela 5. <i>Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną od 2009 do 2012 r.</i>	14
Tabela 7. <i>Wysokość środków finansowych przeznaczonych na wypłatę świadczeń z pomocy społecznej</i>	15
Tabela 8. <i>Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy</i>	17
Tabela 9. <i>Struktura osób długotrwale bezrobotnych</i>	17
Tabela 10. <i>Poziom wykształcenia osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy</i> ...	17

Tabela 11. <i>Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2011 roku</i>	17
Tabela 12. <i>Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Baranowie z powodu bezrobocia kształtuje się następująco:</i>	18
Tabela 13. <i>Osoby niepełnosprawne według ekonomicznych grup wieku, płci, poziomu wykształcenia, aktywności ekonomicznej w gminie.</i>	20
Tabela 14. <i>Liczba osób, którym przyznano świadczenie ze względu na niepełnosprawność</i>	21
Tabela 15. <i>Osoby niepełnosprawne według symbolu niepełnosprawności</i>	21
Tabela 16. <i>Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w Baranowie</i>	23
Tabela 17. <i>Problematyka osób zgłaszających się do Punktu Konsultacyjnego</i>	24
Tabela 18. <i>Prognoza problemów społecznych w gminie.</i>	24

8. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. <i>Struktura ludności według płci</i>	8
Wykres 2. <i>Struktura ludności według wieku</i>	9
Wykres 3. <i>Ludność - struktura według wieku: przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny</i>	10